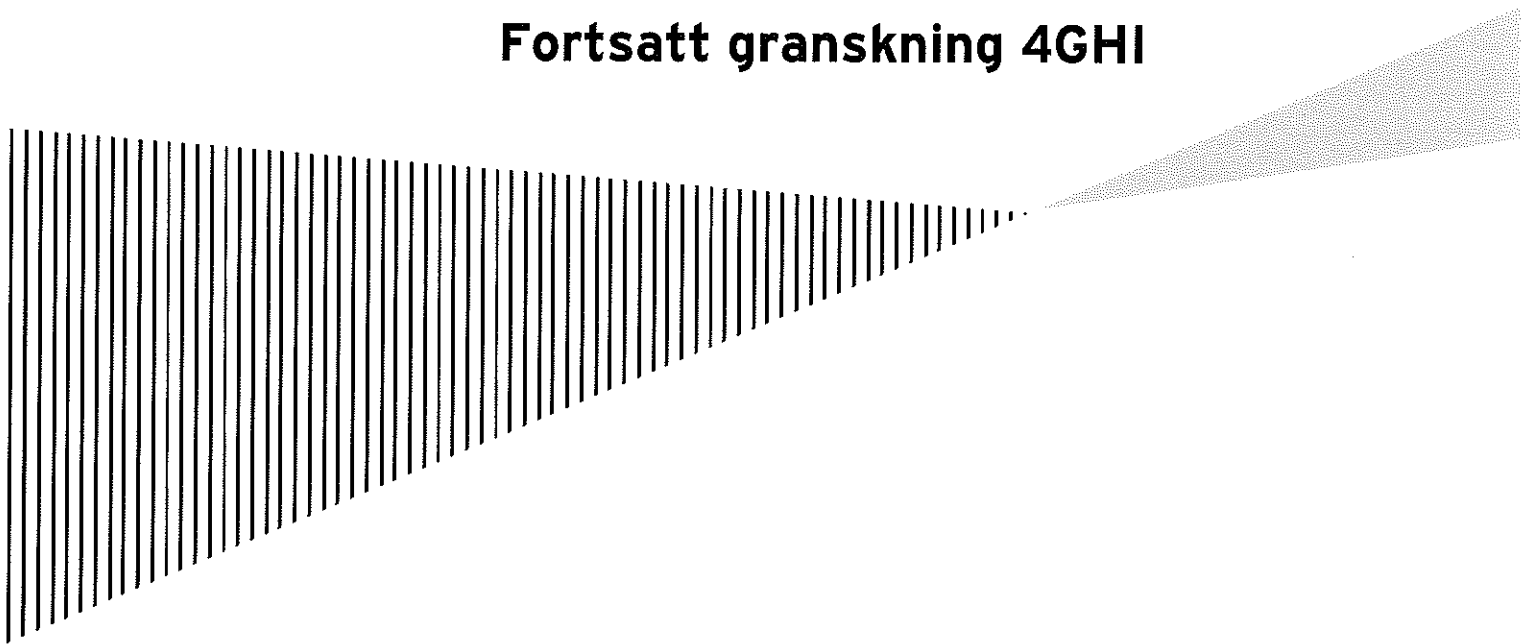

Fördjupad juridisk bedömning av avtal

Fortsatt granskning 4GHI

Innehåll

1. Inledning	2
1.1. Bakgrund.....	2
1.2. Syfte och revisionsfrågor	2
1.3. Metod.....	2
1.4. Revisionskriterier.....	2
2. Avtalet med 4GHI.....	2
3. Resultat av substansgranskning	3
4. Bedömning	3
Bilaga 1: Revisionskriterier	4

1. Inledning

1.1. Bakgrund

Ernst & Young har på uppdrag av revisionsenheten genomfört granskningen "Fördjupad juridisk bedömning av avtal". I granskningen identifierades förslag till fortsatt granskning avseende samtliga avtal. Detta tillägg avser en fortsatt granskning av Västra Götalandsregionens (VGR) avtal med 4GHI Solutions AB (4GHI).

1.2. Syfte och revisionsfrågor

Syftet med den fortsatta granskningen av VGR:s avtal med 4GHI är att besvara om avtalet är förenligt med kommunallagen och EU:s statsstödsregler genom att besvara följande revisionsfråga:

- Har parterna (VGR och 4GHI) agerat enligt avtalet?

Ansvarig nämnd är regionstyrelsen.

1.3. Metod

En substansgranskning har genomförts genom att en saldiförfrågan har begärts in från 4GHI över transaktioner mellan 4GHI och VGR under 2010 och 2011. VGR:s ekonomiavdelning inom regionsservice har skickat denna saldiförfrågan till leverantören, som sedan svarat direkt till Ernst & Young.

1.4. Revisionskriterier

Revisionskriterier är de bedömningsgrunder som bildar underlag för granskningens analyser, slutsatser och bedömningar. Revisionskriterierna för denna granskning kommer i huvudsak att utformas med utgångspunkt från följande:

- Kommunallagen
- EU:s statsstödsregler

Dessa framgår av bilaga 1.

2. Avtalet med 4GHI

Som framkommer i tidigare genomförd granskning är avtalet mellan VGR och 4GHI ett agentavtal, giltigt från 2010-04-01 till och med 2014-12-31.

Avtalet innefattar inte en anskaffning av en tjänst eller en vara utan reglerar förhållandet mellan VGR och 4GHI där VGR ska agera som agent för 4GHI:s produkter.

Enligt VGR:s biträdande ekonomidirektör och ekonomidirektör har de inte varit involverade i avtalstecknandet och de känner inte till skälen till att avtalet har ingåtts av VGR. VGR har dock andra avtalsförhållanden med 4GHI, bland annat vad gäller leverans och utveckling av

systemet Cockpit Communicator. Enligt biträdande ekonomidirektör (som också är systemägare för avtalen med 4GHI) har VGR inte agerat enligt avtalet, begärt eller fått del av provision av 4GHI. Avtalet har enligt uppgift således inte efterlevts av parterna.

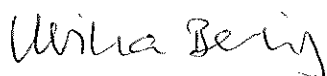
3. Resultat av substansgranskning

4GHI har i skrivelse daterad 2011-12-15 till Ernst & Young, bekräftat att inga transaktioner skett under 2010 till 2011 mellan 4GHI och VGR kopplade till agentavtalet. Av skrivelsen framgår också att saldo per den 2011-12-15 är 0 kr.

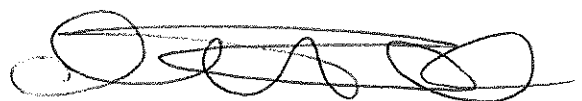
4. Bedömning

Utifrån vad som framgår av 4GHI:s svar på saldiförfrågan är vår bedömning att parterna (VGR och 4GHI) inte har agerat enligt agentavtalet. Detta är också i enlighet med den uppgift som framkom under tidigare granskning av avtalet, om att VGR inte agerat enligt avtalet. Enligt vår bedömning har VGR därmed inte, genom att fullfölja agentavtalet, agerat i strid mot reglerna om förbud mot stöd till enskild enligt kommunallagen eller EU:s statsstödsregler.

Som nämnts i vår bedömning vid tidigare granskning av avtalet, kan det dock påpekas att VGR är civilrättsligt förpliktad att fullfölja ett gällande avtal och att VGR inte utan stöd för det i avtalet eller i allmänna avtalsrättsliga principer har rätt att häva eller på annat sätt frånträda avtalet. Det kan inte uteslutas att 4GHI framöver skulle kunna aktualisera VGR:s förpliktelser enligt avtalet, eftersom avtalet gäller till 2014. Här kan noteras att såväl VGR som 4GHI riskerar att bli föremål för en skadeståndstalan, initierad av en konkurrent till 4GHI på den aktuella marknaden, eller någon annan form av tillämplig sanktion enligt EU:s statsstödsregler om avtalet efterlevs. Det är enligt vår bedömning därmed inte lämpligt för VGR att ingå denna typ av avtal och vi vill återigen betona vikten av att regionstyrelsen utarbetar rutiner avseende rätten att ingå och underteckna alla former avtal inom regionkansliet.

Ulrika Berling
Certifierad kommunal revisor
Ernst & Young

Mikaela Bengtsson
Verksamhetsrevisor
Ernst & Young

Bilaga 1: Revisionskriterier

Kommunallagen

I 2 kap. 1 § kommunallagen regleras den grundläggande bestämmelsen om kommunernas och landstingens allmänna kompetens. Enligt paragrafen får kommuner och landsting själva ha hand om sådana angelägenheter av allmänt intresse som har anknytning till kommunens eller landstingets område eller deras medlemmar och som inte ska handhas enbart av staten, annan kommun, ett annat landsting eller någon annan. I denna grundläggande kompetensbestämmelse kan tre viktiga principer pekas ut; *allmänintresset*, *förbud mot understöd till enskilda*, *lokaliseringsprincipen* samt *uppgiftsfördelningen mellan offentliga organ och andra*.

För att kommuner eller landsting ska få ha hand om en angelägenhet krävs att det finns ett allmänt intresse av detta. I kompetensbestämmelsen ligger vidare ett principiellt förbud mot understöd till enskilda, eftersom detta i regel inte kan anses vara av allmänt intresse. Lokaliseringsprincipen innebär att en kommunal åtgärd måste vara knuten till kommunens eller landstingets område eller dess invånare för att den ska anses omfattas av kommunens kompetens. Principen hindrar kommuner, landsting och deras bolag från att konkurrera med sin verksamhet utanför den egna kommunen/landstinget och sälja sina tjänster åt andra kommuner/landsting. Enligt 2 kap 8 § kommunallagen, får individuellt riktat stöd till enskilda näringsidkare endast lämnas om det finns synnerliga skäl för det.

Kommunallagens regler gäller i den mån inte annat framgår av särslagstiftning. Sådan särslagstiftning finns inom flera kommunalrättsliga områden, till exempel kollektivtrafik, vatten- och avlopp eller el- eller fjärrvärme, och innefattar undantag från bland annat kravet på lokal anknytning. Det finns dock inte någon sådan speciallagstiftning rörande de områden som de aktuella avtalen i granskningen rör.

EU:s statsstödsregler

EU:s regler om förbud mot statsstöd regleras framför allt i artikel 107 EUF-fördraget. Reglerna om statligt stöd gäller åtgärder som består i att den offentliga sektorn (inklusive kommunerna) betalar pengar eller utger någon annan typ av ekonomiskt förmån till ett företag. Stödets form har således ingen betydelse.

En förutsättning för att statsstödsreglerna ska bli tillämpliga är att mottagaren är ett företag i EU-rättslig mening. Med företag avses såväl privata som offentliga aktörer under förutsättning att de bedriver en ekonomisk verksamhet genom att erbjuda varor eller tjänster på en marknad. Vidare ska stödet innebära en ekonomisk fördel för mottagaren. Det ska dessutom vara selektivt i den meningen att det företag som mottar stödet gynnas i förhållande till andra företag som faktiskt och rättsligt befinner sig i en jämförbar situation.

Stöd är inte selektiva och strider därför inte heller mot EU:s statsstödsregler om de utges i en generell ordning som säkerställer att inte enskilda företag gynnas jämfört med andra företag som faktiskt eller rättsligt befinner sig i en jämförbar situation. Ytterligare en förutsättning för

att statsstödsreglerna ska bli tillämpliga är att stödet påverkar konkurrensen på EU-marknaden. Kravet på sådan så kallad samhandelspåverkan är dock lågt och även lokala aktiviteter kan anses ha en sådan påverkan.

Om ett offentligt organ överväger att utge ett ekonomiskt stöd till ett företag ska stödåtgärden förhandsanmälas till EU-kommissionen som kan besluta att stödet är tillåtet eller otillåtet enligt EU-rätten. Innan EU-kommissionen har beslutat att tillåta ett stöd gäller ett genomförandeförbud. Skulle stöd utges utan en förhandsanmälan till EU-kommissionen strider stödet mot artikel 107 i EU-fördraget redan på den grunden att det inte har anmälts.

Vissa ekonomiska stöd anses inte påverka samhandeln inom EU och det följer därför av EU-förordningar att de inte behöver förhandsanmälas till EU-kommissionen. Det framgår till exempel av EU-förordningen nr 1998/2006 att stöd som understiger 200.000 euro under tre år inte behöver förhandsanmälas till EU-kommissionen. Det finns även undantag för avtal som rör till exempel viss forskning och utveckling. Skulle en myndighet åberopa ett sådant undantag från anmälningsskyldigheten kan det ifrågasättas av en aktör på marknaden och överprövas av EU-kommissionen och EU-domstolen. Den myndighet som utger stödet och den aktör som mottar stödet bär därför gemensamt risken för att de gör en felbedömning när de kommer fram till att ett stöd omfattas av ett sådant undantag.